

รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

Effectiveness of Academic Management Model in Primary Schools under the Jurisdiction of Bungan Primary Educational Service Area Office

ไพรัตน์ วุฒิสาร* ทวี วาจาสัตย์* สาลิศา เจนเข้ว่า*

Vivian Wutthisarn* Tawee Wachasataya* Salisa Jenkhaw*

ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี *

Doctor of Education Educational Administration Pathum Thani University*

บทคัดย่อ

รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัยที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ 3) เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วยคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ปีการศึกษา 2558 จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 215 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 332 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 9 คน และการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 คน การหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาค่า IOC (Item Objective Congruence Index) เลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC 0.50 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) ของครอนบาค(Cronbach)ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้วิธีการสรุปเป็นความเรียง

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงไป คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู

Received: 2020-01-15; Revised: 2020-02-27; Accepted: 2020-03-02

2. รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1)หลักการของรูปแบบ 2)จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 3)กลไกการดำเนินการ 4)การดำเนินการและ 5)การตรวจสอบของรูปแบบ

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากขึ้นไป

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนประถมศึกษา.

Abstract

The objectives of this research were 1) to study condition of academic management in primary schools under the jurisdiction of Bungkan primary educational service area office. 2) to develop effective academic management model in primary schools and 3) to estimate suitability, possibility of effective academic management model in primary schools. The samples were 332 administrators and academic teachers educational service area office on the academic year 2015 from 215 schools. The tools used was questionnaire, 9 experts for focus group discussion and estimate the suitability and possibility by 20 experts. The statistics used for data analysis included percentage, mean, and standard deviation and content analysis.

The research results revealed that: 1) the analysis results of academic management level effectiveness in primary schools, as a whole was at high level. When considering each aspect found that the highest level was research for education, quality development aspect, followed by measuring and evaluating outcome, and the lowest level was learning process development aspect. 2) the effectiveness of academic management model in primary schools comprised of 5 components included the principles of model, the aim of the model, implementation mechanism, implementation effectiveness of and model examination 3) the opinions analysis of experts on the suitability and possibility of effectiveness of academic management model in primary school as a whole was at high level, when considering each aspect found that all aspects were at high level.

Keywords: Academic Management Model Effectiveness, Primary School.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กล่าวถึงวิสัยทัศน์ประเทศไทยตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้นำทิศทางการพัฒนาประเทศระยะกลาง เพื่อมุ่งสู่

วิสัยทัศน์ระยะยาว ที่ทุกภาคส่วนในสังคมไทยได้เห็นพ้องร่วมกันกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ปี พ.ศ.2570 ซึ่งกำหนดไว้ว่า “คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาล การบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง มีคุณภาพ สังคมมีความปลอดภัยและมั่นคง อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี เกื้อกูลและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน อยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” การที่จะสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่พึงปรารถนาดังกล่าว จำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง สร้างสังคมเป็นธรรมและเป็นสังคมที่มีคุณภาพ ทุกคนมีความมั่นคงในชีวิต ได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค ทุกภาคส่วนได้รับการเสริมพลังให้สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใสเป็นธรรม อุปนิสัย และการเจริญเติบโตของสมองที่จะส่งผลต่อสติปัญญาและความสามารถของเด็กอย่างถาวร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549 : 1)

รัฐบาลชุดปัจจุบันภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาได้ให้ความสำคัญของการศึกษา เช่นเดียวกับรัฐบาลชุดที่ผ่านมา และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พลเรือเอก อนุศักดิ์ พิพัฒน์คัย (แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 ของกระทรวงศึกษาธิการ, ฉบับปรับปรุงตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรร, สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. 2558) ได้กล่าวว่ากระทรวงศึกษาธิการถือว่าเป็นกระทรวงที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นองค์กรที่มีหน้าที่โดยตรงต่อการขับเคลื่อนระบบการศึกษาของประเทศ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคน ประชากร ทรัพยากรบุคคลของประเทศให้มีคุณภาพ ดังนั้นผู้บริหารในกระทรวงศึกษาธิการทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับกระทรวง เขตพื้นที่ มหาวิทยาลัย หรือโรงเรียน จะต้องให้ความร่วมมือและร่วมแรงร่วมใจกัน

ทำให้ระบบการศึกษาดีขึ้น และมีผลผลิตคือสร้างนักเรียนให้ดีกว่าที่ผ่านมา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 17-23) กล่าวไว้ในหมวด 4 ถึงแนวทางการจัดการศึกษาดังนี้

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน 6)

จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคล ในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดย พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียนความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการ ทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษา มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอน สามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ในแต่ละระดับการศึกษา

แนวทางการจัดการศึกษาดังกล่าวนั้นส่วนใหญ่เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการของโรงเรียน ซึ่ง โรงเรียนต้องดำเนินการบริหารงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นหัวใจของ สถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้อง ทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญของสถานศึกษา ส่วนงานอื่นๆ เช่น งานธุรการ งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานสัมพันธ์ชุมชน เป็นงานสนับสนุนงานวิชาการทั้งสิ้น งาน วิชาการเป็นงานหลักที่มีความสำคัญมากที่สุดในสถานศึกษา เพราะงานวิชาการช่วยพัฒนาสติปัญญา ทักษะ และเจตคติของผู้เรียนให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและมีคุณค่าต่อสังคม

ปัญหาด้านวิชาการที่พบบ่อยคือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร จากสาเหตุครูมีความรู้ความ เข้าใจในเรื่องของหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรมีไม่เพียงพอ ด้านการจัดการเรียนการสอน คือ กิจกรรม ของนักเรียนมีมากเกินไป ทำให้นักเรียนมีเวลาเรียนน้อย การเรียนการสอนจึงไม่ได้ผลตามที่ต้องการ ด้านการ วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ คือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้อย่างแท้จริงในเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ด้าน การนิเทศภายใน คือ ไม่มีการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียนให้เป็นระบบ ด้านการวัดและประเมินผล การศึกษา คือ ไม่มีการจัดทำคู่มือ และระเบียบการวัดผลประเมินผลที่ชัดเจน และด้านการประกันคุณภาพ การศึกษา คือ ไม่มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในที่ชัดเจน (ภานุรัตน์ นันตา, ธนิษฐา รัศมีเจริญ, 2554)

การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพเป็นการบริหารจัดการที่เสริมสร้างให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้ เปลี่ยนจากสังคมถ่ายทอดเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และบุคคลในองค์กรเป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ นั้นหมายถึง ครูและนักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ดังนั้น สิ่งสำคัญที่สุดของการบริหารวิชาการ คือ การ ปฏิรูปการเรียนรู้ ต้องปรับเปลี่ยนการปฏิรูปจากการเน้นวิชาเป็นตัวตั้งมาเป็นเน้นผู้เรียน เป็นตัวตั้งหรือที่ เรียกว่า เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำกล่าวที่ว่า ผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ได้หมายถึง ครูจะลดบทบาทหรือลดความ สำคัญลง ตรงกันข้ามครูกลับมีบทบาทและความสำคัญมากขึ้น อีกทั้งจะทำให้การศึกษามีพลัง และศักดิ์ศรีใน การแก้ปัญหาของมนุษย์สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดจึงหมายถึง การเรียนรู้ใน สถานการณ์จริง ครูจำเป็นจะต้องจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์กิจกรรม และ การทำงานอันนำไปสู่ การพัฒนาผู้เรียนครบทุกด้าน ทั้งทางกาย จิตใจหรือ อารมณ์ทางสังคม และทางสติปัญญา(ประเวศ วะสี,2554)

จังหวัดบึงกาฬเป็นจังหวัดที่มีโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ดีสามารถรองรับความเปลี่ยนแปลง ความเจริญได้เป็นอย่างดี มีการเตรียมความพร้อมของภาคการศึกษา ซึ่งตรงกับพันธกิจจังหวัดบึงกาฬ ข้อที่ 6 พัฒนาศักยภาพบุคลากรทุกภาคส่วนให้สามารถรองรับการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ ทางการศึกษาให้กับเยาวชนในจังหวัดบึงกาฬให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมายของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่กล่าวว่าจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และวัฒนธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการ ดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ,2546 : 6-7)

จากรายงานของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พ.ศ.2556 พบปัญหาการประเมินผลด้านวิชาการยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน O-net ในวิชาภาษาไทยคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ยังคงต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานทุกวิชา นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีข้อมูลและวิจารณญาณ มีการฝึกทักษะและพัฒนาน้อย มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้น้อย นักเรียนในช่วงชั้นที่ 1 มีปัญหาในเรื่องการอ่านออก เขียนได้ตามมาตรฐานช่วงชั้น อีกทั้งครูส่วนใหญ่มีวุฒิไม่ตรงกับวิชาที่สอน ครูสอนไม่ครบ ครูส่วนหนึ่งยังไม่พัฒนารูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายให้สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของนักเรียน แสดงให้เห็นว่าจังหวัดบึงกาฬ มีความจำเป็นในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการถือเป็นภารกิจสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาและจากปัญหาการบริหารงานวิชาการที่ขาดประสิทธิภาพส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียน เมื่อคุณภาพการเรียนที่ลดลงย่อมเป็นผลมาจากการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ จึงเป็นจุดที่ผู้วิจัยสนใจ ที่จะศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบกับผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนเอกชนในจังหวัดบึงกาฬ ตระหนักเป็นอย่างยิ่งและเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและปรับปรุงแก้ไขอันนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาประเทศ ต่อไป

คำถามของการวิจัย

- 1.สภาพการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เป็นอย่างไร
- 2.รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ควรเป็นอย่างไร
- 3.ผลประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
- 2.เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
3. เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร
- 1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.3 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน
- 1.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้
- 1.6 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการศึกษารายกรณี

ประชากร / กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 215 โรงเรียน จำนวนครูทั้งหมด 2,450 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 332 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970. อ้างถึงใน พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2547)

2.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลศึกษารายกรณีได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานงานวิชาการในสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 3 โรงเรียน คือ 1)โรงเรียนชุมชนบ้านโคกอุดม 2) โรงเรียนอนุบาลศรีวิไล 3) โรงเรียนบ้านบึงกาฬ โรงเรียน ละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน

ระยะที่ 2 ตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยการวิจัยแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

ระยะที่ 3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เป็นการวิจัยโดยจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

- 3.1.1 ตำแหน่ง จำแนกเป็น 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) ครูผู้รับผิดชอบงานงานวิชาการ
- 3.1.2 ประสบการณ์ทำงาน จำแนกเป็น 1) น้อยกว่า 5 ปี 2) 5-10 ปีและมากกว่า 10 ปี

3.2 ตัวแปรตามได้แก่ สภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดและประเมินผล 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ และ 6) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

4. ขอบเขตระยะเวลาในการวิจัย

ระหว่างวันที่ 16 พฤษภาคม 2558 - 30 มีนาคม 2559 ปีการศึกษา 2558

ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

1. ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนในระดับต่างๆ ที่สอดคล้องกับสภาพและเป็นแนวคิดในการพัฒนาบริหารองค์กรตามสภาพจริง
3. ได้สารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาวิเคราะห์ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาต่อไป

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

การวิจัยครั้งนี้กำหนดนิยามศัพท์ปฏิบัติการดังนี้

รูปแบบการบริหารงานวิชาการ หมายถึง รูปแบบในการดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ เพื่อให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีกรอบเนื้อหา 6 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนหลักสูตร โรงเรียนที่มีอยู่เดิม ให้สอดคล้องกับ สภาพแวดล้อม สภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น ประเมินสถานภาพโรงเรียน กำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตร นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดประสบการณ์อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการ ของผู้เรียนให้สูงขึ้นและมีประสิทธิภาพ
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการร่วมกันของบุคลากร ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับหลักสูตร สามารถดำเนินการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีพัฒนาการสูง เรียนด้วยอย่างมีความสุขและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3. การวัดผลและประเมินผลการเรียน หมายถึง การจัดทำเครื่องมือวัดผล การกำหนดเกณฑ์ การประเมินผล การประเมินผลของครู การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการจัดทำข้อสอบ การวิเคราะห์ข้อสอบ และการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ไปปรับปรุงการเรียนการสอน การรายงานผลการเรียน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การพัฒนาโดยใช้ กระบวนการวิจัย 5 ขั้นตอน คือการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรมและเครื่องมือวัดการนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้และการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผล

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน การนำไปใช้ การบำรุงรักษา การจัดระบบ สื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้

6. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการในการจัดการศึกษาที่ได้มีการวางแผนหรือจัดระบบไว้เป็นอย่างดี ซึ่งทำให้เกิดความมั่นใจและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ของโรงเรียนตามขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพและการประเมินผลคุณภาพของโรงเรียน

ประสิทธิภาพในโรงเรียน หมายถึง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ ตามเป้าหมายในด้านประสิทธิภาพ เกิดผลการบริหารงานวิชาการที่พึงประสงค์ วัดได้จากความพึงพอใจของบุคลากรและคุณภาพของผู้เรียน

การบริหาร หมายถึง การปฏิบัติงานหรือดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

รูปแบบ หมายถึง วิธีการ แบบแผน โครงสร้าง ขั้นตอนหรือ กิจกรรมที่เป็น แนวทางในการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

รูปแบบการบริหาร หมายถึง การประชุม วางแผน ชี้แจง แต่งตั้ง คณะกรรมการบริหารงาน แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการประจำสถานศึกษาตามกลุ่มสาระต่างๆ โดยให้ผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ผู้เรียน ชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ ติดตาม ประเมินผล ในการบริหารงานวิชาการ

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้ที่รักษาการในตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ในด้านการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ครู หมายถึง ครูผู้สอนที่ทำหน้าที่ในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ครูวิชาการ หมายถึง ครูผู้สอนที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานวิชาการตามขอบข่ายการบริการงานของโรงเรียนในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ประชากร / กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

1.ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 215 โรงเรียน จำนวนครูทั้งหมด 2,450 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ปีการศึกษา 2558 จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 215 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 332 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970. อ้างถึงใน พิชิต ฤทธิ์เจริญ. 2547) ได้มาโดยการเปิดตารางเครจซี่และมอร์

แกน ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ จำนวน 332 ชุด เพื่อป้องกันข้อมูลที่สูญหาย ซึ่งผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ผู้ให้ข้อมูล การศึกษารายกรณี ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คน รวม 6 คน จาก 3 โรงเรียน

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบการบริหารวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย

1. โรงเรียนชุมชนบ้านโคกอุดม อ.เมือง จ.บึงกาฬ กรณีศึกษาในวันอังคาร ที่ 20 มกราคม 2558
2. โรงเรียนอนุบาลศรีวิไล อ.ศรีวิไล จ.บึงกาฬ กรณีศึกษาในวันพุธ ที่ 21 มกราคม 2558
3. โรงเรียนบ้านบึงกาฬ อ.เมืองบึงกาฬ จ.บึงกาฬ กรณีศึกษาในวันพฤหัสบดี ที่ 22 มกราคม 2558

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1 การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Survey Research) โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนประจำอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ในปีการศึกษา 2558 จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 215 โรงเรียนนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ผลการศึกษา นำเสนอในรูปตารางและอภิปรายประกอบความเรียง

1.2 การศึกษาสภาพการบริหารการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชนเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬเป็นการศึกษารายกรณี (Case study) กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คน รวม 6 คน จาก 3 โรงเรียน

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นตอนที่ 1 ร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยการนำประเด็นที่เป็นปัญหาจากการตอบแบบสอบถามมาแก้ปัญหาตามองค์ประกอบของรูปแบบ 5 ชั้น ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 3) กลไกการดำเนินงาน 4) การดำเนินการ และ 5) การตรวจสอบรูปแบบ มาเป็นองค์ประกอบตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2.2 ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยการประชุมกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) นำข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข โดยการประชุมกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) ครั้งที่ 1 จำนวน 9 คน โดยจัด ที่โรงแรมเดอะมาเจสติก อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เมื่อวันที่ 18 เดือน มีนาคม พ.ศ.2558 รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มครั้งนี้ และผลของการสนทนากลุ่ม ได้นำเสนอในบทที่ 4 ของงานวิจัยนี้และนำผลการประชุมกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ร่างรูปแบบมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ระยะที่ 3 ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ โดยการประชุมกลุ่มประชุมกลุ่มผู้ชำนาญการ/ผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group) ครั้งที่ 2 จำนวน 20 คน และนำผลการประชุมกลุ่มผู้ชำนาญการและผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ชำนาญการ/ผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้รูปแบบฯ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยจัดที่โรงแรมเดอะมาเจสติก อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เมื่อวันที่ 25 เดือน เมษายน พ.ศ.2558 ผลของการพิจารณาและรายชื่อ รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มครั้งนี้ และผลของการสนทนากลุ่ม ได้นำเสนอในบทที่ 4 ของงานวิจัยนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้ชำนาญการประกอบด้วย รวม จำนวน 10 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน โดยจัด ที่โรงแรมเดอะมาเจสติก อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เมื่อวันที่ 25 เดือน เมษายน พ.ศ.2558 ผลของการพิจารณาและรายชื่อผู้เข้าร่วมประชาพิจารณ์ได้นำเสนอในตอนท้ายของบทที่ 4 และภาคผนวกตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1

วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา นำมาสังเคราะห์ร่างหลักการ ขั้นตอนวิธีการดำเนินการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษาของสถานศึกษา

2. ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา และวิเคราะห์ความต้องการนำมาสร้างเครื่องมือ โดยกำหนดข้อคำถามในประเด็นดังกล่าว และจัดพิมพ์เป็นฉบับร่าง

3. สร้างแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลสภาพทั่วไปของสถานศึกษาและบุคลากรที่ผิดชอบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา ของสถานศึกษา

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาพิจารณาแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5. ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน (รายชื่อแสดงในภาคผนวก ก) แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข ซึ่ง IOC มีค่าระหว่าง 0.60-1.00 (สมนึก ภัททิยธนี 2544 : 167)

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพทั้งฉบับ โดยการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการคำนวณหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค มีความเชื่อมั่น .98

7. จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชนิดแบบเลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วย ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยมีองค์ประกอบ 6 ด้าน

โดยคำถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของลิเคิร์ท (Likert's Scale) ที่มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักหรือคะแนนในการตอบแบบสอบถาม 5 ระดับ ดังนี้

ระดับมากที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น	5
ระดับมาก	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น	4
ระดับปานกลาง	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น	3
ระดับน้อย	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น	2
ระดับน้อยที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น	1

ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของคะแนน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์โดยใช้คะแนนเฉลี่ย (วาสนา พัฒนารัตน์ชัย, 2553) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 – 5.00	หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41 – 4.20	หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61 – 3.40	หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81 – 2.60	หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.80	หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การศึกษารายกรณี 3 โรงเรียนต้นแบบ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในระยณะนี้เป็นแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คน รวม 6 คน จาก 3 โรงเรียน

2. วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

2.1 ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ

2.2 นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน วิชาการแบบมีส่วนร่วม

2.3 สร้างแนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก จากการรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาใน เอกสาร

2.4 การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.4.1 นำแนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกฉบับร่าง เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบประเด็นคำถามว่าครอบคลุมเนื้อหาหรือตัวแปรหรือไม่ แล้วจึงนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้วนำไปหาดัชนีความสอดคล้อง โดยการวิเคราะห์ค่า IOC ของแนวคำถามการ สัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายชื่อ แล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 (สมนึก ภัททิยธนี 2544 : 167)

2.4.2 นำแนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร สถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คน ในสถานศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย ดำเนินการโดยใช้

วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก ปรากฏผล ดังนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน พบว่า แนวคำถามจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกทุกข้อใช้ได้

2.4.3 นำแนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง เพื่อตรวจสอบขั้นสุดท้ายและให้ความเห็นชอบ

2.4.4 จัดพิมพ์เป็นฉบับจริง พร้อมนำเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ศึกษา เพื่อสร้างแบบสอบถามให้ข้อคำถามครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา และตามกรอบแนวคิดการวิจัย ใน 6 ด้าน
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา 5 ท่าน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านตรวจสอบ ประเมินโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Item – Objective Congruence of Index) เป็นรายบุคคล เพื่อประเมินข้อคำถามแต่ละข้อสามารถวัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ ซึ่งให้คะแนนตามเกณฑ์ดังนี้

ข้อคำถามวัดได้ตรงวัตถุประสงค์ ได้ + 1 คะแนน

ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงวัตถุประสงค์หรือไม่ ได้ 0 คะแนน

ข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงวัตถุประสงค์ ได้ - 1 คะแนน

นำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินมากรอกลงในแบบวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์เพื่อหาค่าเฉลี่ย ซึ่งมีเกณฑ์คัดเลือกข้อคำถามดังนี้

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 – 1.00 คัดเลือกใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรพิจารณาหรือตัดทิ้ง

เมื่อผู้เชี่ยวชาญได้ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและให้คำแนะนำในการปรับแก้ไข จากนั้นผู้วิจัยได้ปรับแก้ไขตามคำแนะนำ จนแบบสอบถามมีความตรงเชิงเนื้อหาผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกข้อ โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1 (ภาคผนวก ข) จากนั้นนำสู่กระบวนการหาความเที่ยงต่อไป

5. การหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเพื่อทดสอบความเที่ยง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์หาความเที่ยงโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach 1974: 161) มีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.98 ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้

6. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไป เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ต่อไป

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยเสนอต่อมหาวิทยาลัยปทุมธานี ถึงกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยพร้อมแบบสอบถามต่อกลุ่มตัวอย่างจำนวน 332 คน

2. ผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 332 คน
3. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์และครบถ้วนของแบบสอบถาม กรณีที่คำถามไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยดำเนินการขออนุญาตเข้าพบ หรือ โทรศัพท์ติดตามเพื่อให้ตอบแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่งซึ่งเมื่อทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ และครบถ้วนของแบบสอบถามพบว่ามีความสมบูรณ์จำนวน 332 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 %
4. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และนำมาลงบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์ และวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = standard divination) เพื่อจำแนกประเภทข้อมูลและให้ทราบลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคมทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา
2. การวิเคราะห์ตัวแปรอิสระ ใช้การวิเคราะห์แบบบรรยายในลักษณะการบรรยายและความสอดคล้องของตัวแปร
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยสุ่มเป็นตัวแทนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 20 คน ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ในลักษณะการบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับและนำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้คอมพิวเตอร์ในการคำนวณค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยมีดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics) อธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าจำนวน (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ส่วนการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 332 คน ส่วนมากเป็นตำแหน่งครูผู้รับผิดชอบงานงานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 91.30 และประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี คิดเป็น ร้อยละ 87.3
2. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงไป คือ ด้าน

การวัดผลและประเมินผลการเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และรายด้านพบว่า

2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ เชิญผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับหลักสูตรมาช่วย แนะนำ เสนอแนะชุมชน หน่วยงาน องค์กร ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาร่วมในการ กำหนดหลักสูตร รองลงไป คือ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรจริง

2.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัด เนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด ประยุกต์ใช้ความรู้ รองลงไป คือ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผสมผสาน ความรู้ต่างๆ ให้สมดุล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม

2.3 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สังเกตการณ์ เป็นระยะ ๆ เพื่อบันทึกกิจกรรม การเรียนการสอนให้ดำเนินการตามแผนงาน โครงการ ด้วยกระบวนการรวบรวมข้อมูล ความก้าวหน้าของโครงการอย่างเป็นระบบ และ มีความหมายรองลงไป คือ นำผลการประเมินไปใช้ ในการตัดสินใจ และวางแผนการพัฒนาระบบการเรียนการสอน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้พัฒนาบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตามระดับชั้น

2.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ เลือกปัญหาที่จำเป็นเร่งด่วน หาสาเหตุที่แท้จริง แล้วหาวิธีแก้ปัญหา รองลงไป คือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินผลการเรียนรู้ เมื่อพบปัญหาที่จะพัฒนา ครูต้องทำการวิจัยและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

2.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ฯ โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาในเรื่อง เกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม การเรียนรู้และ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พร้อมให้จัดตั้งเครือข่าย ทางวิชาการ ชมรมวิชาการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของของสถานศึกษา รองลงไป คือ จัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน ของบุคลากรในการจัดหา ผลิต ใช้ และพัฒนา สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

2.6 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง รองลงไป คือ จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สนับสนุน ส่งเสริมให้มีระบบประกันคุณภาพ ในสถานศึกษา

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2.1 รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1)หลักการของรูปแบบ 2)จุดมุ่งหมายของรูปแบบ3)กลไกการดำเนินการ4)การดำเนินการและ 5)การตรวจสอบของรูปแบบ

2.2 ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากขึ้นไป

ระยะที่3 ผลการประเมินความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้ประเมินมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากขึ้นไป เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านความเป็นไปได้และด้านความเหมาะสมตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นย่อยพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากขึ้นไป เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ด้านความเป็นไปได้ รูปแบบนี้เป็นที่ยอมรับได้รูปแบบนี้นำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ และมีความเป็นไปได้ที่สถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จะนำรูปแบบนี้ไปใช้ตามลำดับ

ด้านความเหมาะสม รูปแบบได้ระบอบองค์ประกอบการพัฒนาของได้ชัดเจนรูปแบบนี้มีความสอดคล้องกับการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี และองค์ประกอบรูปแบบมีความชัดเจนเหมาะสมและนำไปปฏิบัติได้ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปราย ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงไป คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความเอาใจใส่ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร อินนะระและคณะ. 2556 ได้ศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เขตลาดกระบัง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เขตลาดกระบัง 2) เพื่อศึกษาสภาพของแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เขตลาดกระบัง 3) เพื่อศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เขตลาดกระบัง ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เขตลาดกระบังโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เขตลาดกระบัง พบว่า ภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุนอยู่ในระดับมาก 3) ตัวแปรแบบภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เขตลาดกระบัง ได้ร้อยละ 10.40 และรายด้านพบว่า 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร

โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เชิญผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับหลักสูตรมาช่วย แนะนำ เสนอแนะชุมชน หน่วยงาน องค์กร ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ร่วมในการกำหนดหลักสูตร รองลงไป คือ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรจริง 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ผูกทักษะ กระบวนการคิดประยุกต์ใช้ความรู้ รองลงไป คือ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผสมผสาน ความรู้ต่างๆ ให้สมดุล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนา กระบวนการเรียนรู้อย่างเหมาะสม 3) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สังเกตการณ์ เป็นระยะ ๆ เพื่อบันทึกกิจกรรม การเรียนการสอนให้ดำเนินการตามแผนงาน โครงการ ด้วยกระบวนการรวบรวมข้อมูล ความก้าวหน้าของโครงการอย่างเป็นระบบ และ มีความหมายรองลงไป คือ นำผลการประเมินไปใช้ ในการตัดสินใจ และวางแผนการพัฒนาระบบการเรียนการสอน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้พัฒนาบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตามระดับชั้น 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เลือกรูปแบบที่จำเป็น แรงจูงใจ สาเหตุที่แท้จริง แล้วหาวิธีแก้ปัญหา รองลงไป คือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินผลการเรียนรู้ เมื่อพบปัญหาที่จะพัฒนา ครูต้องทำการวิจัยและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ฯ โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พัฒนาศักยภาพของสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม การเรียนรู้และ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พร้อมให้จัดตั้งเครือข่าย ทางวิชาการ ชมรมวิชาการ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ของของสถานศึกษา รองลงไป คือ จัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการทำงาน ของบุคลากรในการจัดทำ ผลิต ใช้ และพัฒนา สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) ด้านการพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง รองลงไป คือ จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สนับสนุน ส่งเสริมให้มีระบบประกันคุณภาพ ในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของสงวนพงศ์ ชวนชม (2557) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา 3) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา และ 4) เพื่อหาความสัมพันธ์พหุคูณระหว่างการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่สัมพันธ์ และส่งผลโดยตรงกับประสิทธิผลของสถานศึกษาถึงร้อยละ 65 และสอดคล้องกับงานวิจัยของยุกตนันท์ หวานฉ่ำ (2555) ได้ศึกษา

การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียน 2) ระดับประสิทธิผลของโรงเรียน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษา และ 2) ประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้า รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ควรสนับสนุนนโยบายในการให้ใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ได้พัฒนาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา
2. จากสรุปผลการวิจัยที่ได้ข้อเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา ที่เชื่อมั่นได้ว่าจะมีความเหมาะสมมีประโยชน์และเป็นไปได้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหาสถานศึกษาควรนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา มาจากการวิจัยไปดำเนินการปรับใช้ในการบริหารต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้นำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรจริง
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุน ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม
3. ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุน ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้พัฒนาบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตามระดับชั้น
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูได้ศึกษาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ฯ ผู้บริหารสถานศึกษาควรนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน ของบุคลากรในการจัดหา ผลิต ใช้ และพัฒนา สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุน ให้มีระบบประกันคุณภาพ ในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความพึงพอใจในการนำการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา ไปใช้ในสถานศึกษาทุกระดับ และทุกขนาด
2. ควรศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษาประยุกต์ใช้ให้เกิดรูปแบบใหม่ ที่สร้างประสิทธิผลเพิ่มขึ้นในสถานศึกษาทุกระดับ และทุกขนาด

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ภานุรัตน์ นันตา และธนัชฐา รัชมีเจริญ. (2555). ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัด เชียงราย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- ประเวศ วะสี. (2554). ระบบการศึกษาที่แก้ความทุกข์ยากของคนทั้งแผ่นดิน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศิริพร อินนะราและคณะ. (2556). แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เขตลาดกระบัง. กรุงเทพฯ: วารสารครูศาสตร์อุตสาหกรรม.
- สงวนพงศ์ ขวนชม. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล :ฉบับที่ 2.
- ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ. (2555). การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1.